

موسیقی دریافت ۳

زبانی هارمونی

حمید مرادیان

www.ketab.ir

سرشناسه	: مرادیان، حمید، ۱۳۵۸
عنوان و نام پدیدآور	: موسیقی دریافت ۳: مبانی هارمونی / حمید مرادیان.
مشخصات نشر	: تهران: حمید مرادیان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۱ ص.: مصور.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۷۸۵۴-۴
وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا	
موضوع	: هارمونی
موضوع	: Harmony
موضوع	: آکوردها
موضوع	: Chords(music)
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۶ م ۸ م ۴ / MT۵۰
رده‌بندی دیویی	: ۷۸۱/۲۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۷۵۰۳۵۷

موسیقی دریافت ۳

مبانی هارمونی

حمید مرادیان

طرح جلد: مجید کاشانی(استودیو دفتر)

چاپ و صحافی : سروه

چاپ اول : تابستان ۹۶

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۷۸۵۴-۴

ارتباط با مولف:

Email: Moradyan_h@yahoo.com

Instagram.com/moradianhamid

تمام حقوق متعلق به مولف است

فهرست مطالب

شگفتار

پیش‌گفتار

۱۳.....	آکورد شناسی
۱۳.....	مفهوم آکورد
۱۳.....	اکوردهای سه صدایی
۱۴.....	آکوردهای مطبوع و نامطبوع
۱۵.....	نام گذاری آکورد
۱۶.....	معکوس آکورد
۱۶.....	آکوردهای چهار صدایی
۱۸.....	فونکسیون
۱۸.....	آکورد شناسی گام‌ها

فصل دوم:

۲۱.....	هارمونی چهار صدایی
۲۱.....	چهاربخش صدایی
۲۲.....	چهار صدایی کردن آکوردهای سه صدایی
۲۳.....	قواعد چهاربخشی نوشتن آکورد
۲۹.....	زیربن‌های فصل دوم

فصل سوم:

۳۱.....	قواعد وصل درجات اصلی در گام ماژور
۳۱.....	انواع حرکت
۳۳.....	وصل درجات اصلی

۳۵..... هارمونیزه کردن باس

۴۱..... تمرین‌های فصل سوم

۴۳..... فصل چهارم: قواعد وصل درجات اصلی در گام مینور

۴۶..... تمرین‌های فصل چهارم

۴۷..... فصل پنجم: خطاهای هارمونی

۵۵..... تمرین‌های فصل پنجم

۵۷..... فصل ششم: معکوس آکورد

۵۷..... معکوس اول

۵۸..... معکوس دوم

۶۲..... تمرین‌های فصل ششم

۶۵..... فصل هفتم: کادانس

۶۵..... کادانس کامل

۶۶..... کادانس پلاگال

۶۷..... کادانس ناقص

۶۷..... کادانس گولزن

۶۸..... تمرین‌های فصل هفتم

۶۹..... فصل هشتم: هارمونیزه کردن ملودی

۷۲..... تمرین‌های فصل هشتم

فصل نهم: تغییر وضعیت (چنگاله کردن) ۷۳

خطاهای تغییر وضعیت ۷۵

تمرین های فصل نهم ۸۲

فصل دهم: درجات فرعی ۸۷

خویشاوندی درجات ۸۷

درجات فرعی در گام ماژور ۸۸

درجات فرعی در گام مینور ۸۹

تمرین های فصل دهم ۹۵

فصل یازدهم: باس شماره‌های [قسمت اول] ۹۹

تمرین های فصل یازدهم ۱۰۴

فصل دوازدهم: نت های غیرهارمونیک (زیننه) ۱۰۵

نت گذر ۱۰۶

نت همسایه (برودری) ۱۰۸

نت آپاژیا تور ۱۰۹

نت تاخیر (دیرآ) ۱۰۹

اشاپه (گریز) ۱۱۱

کامبیاتا (رسا) ۱۱۲

نت پیش آ (عجله یا پیش نمود) ۱۱۳

نت پدال ۱۱۴

۱۱۵..... تمرین‌های فصل دوازدهم

۱۱۹..... فصل سیزدهم: آکوردهای هفتم

۱۲۱..... آکورد هفتم نمایان

۱۲۴..... تمرین‌های فصل سیزدهم

۱۲۵..... فصل چهاردهم: باس شماره‌ای [قسمت دوم]

۱۲۹..... تمرین‌های فصل چهاردهم

۱۳۱..... فصل پانزدهم: آکورد در نه هفت

۱۳۴..... تمرین‌های فصل پانزدهم

۱۳۷..... فصل شانزدهم: آکورد نهم نمایان

۱۴۱..... تمرین‌های فصل شانزدهم

۱۴۳..... فصل هفدهم: آکورد یازدهم

۱۴۵..... تمرین‌های فصل هفدهم

۱۴۷..... فصل هجدهم: آکورد سیزدهم

۱۴۹..... تمرین‌های فصل هجدهم

۱۵۱..... فصل نوزدهم: مدولاسیون

۱۵۲..... اهمیت آکوردشناسی در مدولاسیون

۱۵۴..... مدولاسیون به سمت گام‌های بالارونده

۱۵۵.....مدولاسیون به سمت گام‌های پایین رونده

۱۵۶.....مدولاسیون به دوپنجم بالاتر در گام ماژور

۱۵۷.....مدولاسیون به دوپنجم پایینتر در گام ماژور

۱۵۷.....مدولاسیون به سمت گام‌های بالارونده‌ی دورتر

۱۵۸.....مدولاسیون به سمت گام‌های پایین رونده‌ی دورتر

۱۵۸.....مدولاسیون به مینور نسبی

۱۵۸.....مدولاسیون به ماژور نسبی

۱۶۰.....تمرین‌های فصل نوزدهم

۱۶۱.....نمایش‌های ثانوی فصل بیستم:

۱۶۲.....مدولاسیون از طریق نمایان‌های ثانوی

۱۶۳.....نمایان درجه دوم

۱۶۳.....نمایان درجه سوم

۱۶۴.....نمایان درجه چهارم

۱۶۵.....نمایان درجه پنجم

۱۶۶.....نمایان درجه ششم

۱۶۷.....نمایان درجه هفتم

۱۶۹.....تمرین‌های فصل بیستم

۱۷۱.....فصل بیست و یکم: آکورد ششم ناپلی

۱۷۲.....مدولاسیون از طریق آکورد ششم ناپلی

۱۷۴.....تمرین‌های فصل بیست و یکم

۱۷۵.....فصل بیست و دوم: آکوردهای ششم افزوده

- ۱۷۷..... آکورد ششم افزوده ایتالیایی
- ۱۷۸..... آکورد ششم افزوده آلمانی
- ۱۷۹..... آکورد ششم افزوده فرانسوی
- ۱۸۱..... آکورد ششم افزوده سوئیسی
- ۱۸۲..... تمرین‌های فصل بیست و دوم
- ۱۸۳..... فصل بیست و سوم: آکورد هفتم کاسته
- ۱۸۶..... هفتم کاسته بر اساس تمایان‌های ثانوی
- ۱۸۸..... هفتم کاسته بر اساس ششم ناپولیتن
- ۱۸۸..... مایلاسون از طریق آکورد هفتم کاسته
- ۱۹۰..... تمرین‌های فصل بیست و سوم
- ۱۹۱..... فصل بیست و چهارم: حل تمرین

پیشگفتار

هارمونی از علوم پایه‌ی آهنگسازی _ به مفهوم کمپوزیسیون _ به شمار می‌آید و فراگیری آن برای هنر به یان آهنگسازی امری اجتناب ناپذیر است.

در طی سال‌هایی که در روند آموزش و تدریس این علم سپری کردم و نیز تجربیاتی که در استفاده‌ی عملی از امروخت‌هایم در آهنگسازی داشتم متوجه شدم که در فراگیری و آموزش هارمونی در ایران با موانع و چالش‌هایی مواجه هستیم که حداقل در سال‌های اخیر هنجریان را با دلسردی و نارضایتی توانسته‌اند همراه کرده است.

تعدد مکاتب هارمونی که در سبک و شیوه‌ی خود کامل و ارزشمند هستند، هنجریان را در مسیر آموزشی خود با سردیدن مواجه می‌کند، از طرفی حجم زیاد رسالات هارمونی که عموماً آموزشی_تحلیلی هستند هرجو را در همان ابتدای مسیر با چنان حجمی از انباشتگی اطلاعات مواجه می‌کند که باعث می‌شود اغلب و آموزان نه تنها به مرحله‌ی تحلیل نرسند بلکه همان آموزش اولیه را نیز به درستی درک نکنند.

از سوی دیگر به نظر می‌رسد برخی رساله‌های هارمونی ترجمه شده در ایران بر این فرض بوده‌اند که هنجرو اطلاعات اولیه و پایه‌ای نسبت به هارمونی و اصول چندصدایی در ذهن دارد و کار خود را از جایی آغاز کرده‌اند که برای یک نوآموز برخاسته از فرهنگ شنیداری و حتی موسیقایی حاکم بر جامعه‌ی ایران نقطه صفر به شمار نمی‌آید.

حال آنکه اگر همین هنجریان با اصول و مبانی هارمونی با روند ساده‌تر و خلاصه‌تری آشنا شوند و سپس به مطالعه‌ی رسالات مذکور بپردازند می‌توان امیدوار بود که اطلاعات ارزشمند نهفته در این کتب را درک کرده و فهم عمیق‌تری از هارمونی پیدا کنند.

این نکته توسط اغلب دوستان و همکارانی که در زمینه‌ی آموزش هارمونی دستی بر آتش دارند لمس شده و هریک را به داشتن شیوه‌ای متفاوت - حتی با وجود یک منبع آموزشی مشترک - در آموزش و تقدم و تاخر مطالب رسانده است.

کتاب پیش رو به هیچ وجه قصد و ادعای ارائه‌ی کامل و جامع علم هارمونی را ندارد؛ بلکه سعی شده است در راستای هدف مجموعه کتاب‌های "موسیقی دریافت"، تنها مطالب اصلی و تکنیک‌های بنیادین هارمونی با بیانی ساده و موجز آورده شوند. در روند آموزشی کتاب به عمد با هارمونی تحلیلی و آوردن نمونه‌های عملی از آثار بزرگان پرداخته نشده است؛ چراکه در طی بیانی که رسالات آموزشی - تحلیلی موجود را مطالعه و به عنوان منبع آموزشی معرفی کرده‌ام به نظر رسید که بهتر است ابتدا به شکلی ساده و خلاصه به آموزش تکنیک‌ها و مباحث هارمونی پرداخت و محال را بعد این مرحله و یا نهایتاً همزمان اما با مراجعه به منبع دیگری آموخت.

از این روی بخشی را تحت عنوان مطالعه‌ی بیشتر در انتهای هر فصل آورده‌ام که از آن طریق هنرجویان با برخی از رسالات مربع در این زمینه آشنا شوند و بتوانند مباحث تحلیلی و آموزشی عمیق‌تر را از این طریق بیاموزند.

همچنین سعی شده است علاوه بر تجمیع نکات مشترک رسالات مرجع هارمونی در ایران، نکات آموزشی کاربردی و مهمی که مختص هریک از رشته‌ها می‌باشد و اغلب به شکلی گزیده شده مورد توجه و استفاده‌ی مدرسین هارمونی بوده است - کتاب آورده شود. از این میان می‌توان به مباحث زیر اشاره نمود:

- توجه ویژه به درجات اصلی گام و هارمونیزه کردن باس و ملودی با این درجات در مراحل اولیه‌ی آموزش، تحت تاثیر متد هارمونی روسی با ترجمه‌ی مسعود ابراهیمی. (این کتاب در ایران با عنوان هارمونی دوفسکی شناخته می‌شود)
- در نظر داشتن اهمیت ملودی و خلق آن در روند حل تمرین‌های هارمونی با تاکید بر اهمیت تکنیک تغییر وضعیت و استفاده از نت‌های زینت در روند حل تمرین، تحت تاثیر هارمونی جامع کاربردی از کامبیز روشن روان.

• توضیح تکنیک باس شماره گذاری شده (باس شیفره) و شیوه‌ی استفاده از آن

در حل تمرین‌ها، تحت تاثیر هارمونی والتر پیستون ترجمه‌ی سیاوش بیضایی.

در انتهای هر فصل تمرین‌های متنوعی آورده شده است که برای راهنمایی بیشتر هنرجو نمونه‌ی حل شده‌ی برخی از آنها در انتهای کتاب آمده است.

لازم به ذکر است اجرای تمرین‌ها و نمونه‌های آورده شده در متن کتاب، با پیانو و یا شنیدن آنها از هر طریق ممکن جزء لاینفک آموزش بوده و بدون آن هنرجو هیچ درکی از هارمونی پیدا نخواهد نمود؛ ضمناً تاکید می‌کنم که این کتاب علی‌رغم سادگی به هیچ‌روی نقش خودآموز را ندارد، چراکه هنرجو بعد از حل تمرین‌ها نیاز به تصحیح و بازنگری آنها توسط مدرس مربوطه را خواهد داشت.

در انتها لازم می‌آید رتبه‌بندی خود را از استاد بزرگوارم کامبیز روشن‌روان که سالها با تلاش و پشتکاری بی‌ازدین به آموزش و جاداندختن این علم پیچیده با بیانی ساده در میان هنرجویان موسیقی پرداخته‌اند، ابراز کنم.

حمید مرادیان

بهار ۹۶